
Chính sách đối ngoại của Obama

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng

Việc Tổng Thống Obama được trao giải thưởng Nobel hòa bình năm 2009 chứng tỏ một điều: mặc dù Obama chưa đạt được thành quả nào về đối ngoại trong một năm cầm quyền tại tòa Bạch Cung, nhưng chiều hướng chính sách đối ngoại của Obama là một chính sách hoàn toàn bô câu. Và ủy ban chấm giải Nobel về hòa bình có mục đích rõ rệt về chính trị. Là muốn thúc đẩy Obama giữ chiều hướng bô câu, ngược hẳn với đường lối của George W Bush trước kia, trong việc giải quyết những khó khăn đối ngoại hiện nay, không phải mỗi lúc đều dùng đến võ lực, chiến tranh và quyết định đơn phương không đem xia đến đồng minh Tây Âu như Bush đã làm trước kia.

Nhưng như định luật của những hậu quả không thể tiên liệu trước đã xác định, việc Obama đoạt giải Nobel hòa bình có thể sẽ không làm Obama bô câu hơn, nhưng trái lại, như những diễn biến gần đây cho thấy, Obama có thể sẽ biến thành điều hâu để tránh tiếng yếu ớt, nhát gan trong chính sách đối ngoại của Hoa Kỳ! Trước hết, trong cuộc chiến chống khủng bố, được Bush và Cheney dùng từ ngữ này tối đa, mở miệng là nói đến chiến tranh và tận diệt quân khủng bố, Obama trái lại tránh dùng từ ngữ cuộc chiến chống khủng bố, sợ làm tổn thương đến lòng tự ái của dân Hồi Giáo.

Như trong bài diễn thuyết của Obama tại thủ đô Cairo của Ai Cập trước đây cho thấy, Obama xác định là Hoa Kỳ không phải chống đối tôn giáo Hồi Giáo, chỉ chống lại những phần tử quá khích, cuồng tín mà thôi. Bài diễn thuyết này của Obama được coi là thành công lớn với thế giới Hồi Giáo Ả Rập, nhưng bị giới bảo thủ của Hoa Kỳ tấn công cho là Obama ve vãn Hồi Giáo quá mức và không phải lỗi, làm hại nhiều hơn là lợi cho Hoa Kỳ, vì sẽ làm cho khủng bố Hồi Giáo hung hăng hơn, cho

rằng Obama nhát gan và yếu, không dám mạnh tay như Bush trước kia.

Vụ khủng bố chứt xiu nữa thành công trong việc cho nổ bom trên chuyến máy bay từ Amsterdam sang Detroit ngày Giáng Sinh 25 tháng 12 vừa qua, càng làm cho phe Cộng Hòa bảo thủ công kích Obama dữ dội hơn là không coi trọng và chú tâm đến cuộc chiến chống khủng bố. Việc Umar Farouk Abdulmutallab, một người xứ Nigeria 19 tuổi, chằm ngòi cho bom dầu trong quần lót khi máy bay sắp đáp xuống phi trường Detroit, nhưng bom không nổ, cho thấy hệ thống an ninh của Hoa Kỳ sau vụ 9/11 vẫn chưa có thể ngăn chặn được các hoạt động khủng bố dùng máy bay, dù Hoa Kỳ đã bỏ ra hàng bao nhiêu tỷ Mỹ Kim và gia tăng tình báo, an ninh tối đa để ngăn chặn. Tệ hại hơn nữa, chính người cha của Abdulmutallab, là một giám đốc ngân hàng lớn tại Nigeria, đã lên toà đại sứ Hoa Kỳ ở đây phi báo là con mình đã trở thành Hồi Giáo quá khích, có thể làm chuyện khủng bố. Nhưng CIA sau khi phỏng vấn ông này vẫn không làm gì để ngăn chặn tên khủng bố, và tên này vẫn còn giẫy thông hành visa để có thể đáp lên chuyến máy bay vào Hoa Kỳ!

Những khám phá về tên khủng bố này được Al Qaeda huấn luyện ở Yemen và xứ Hồi Giáo ở vùng Vịnh này hiện nay đã trở thành trung tâm hoạt động của tổ chức Al Qaeda, cho thấy trong tương lai Hoa Kỳ sẽ phải mở rộng cuộc chiến đến Yemen. Như thế ngoài Iraq và Afghanistan, có thể Obama sẽ phải tạo thêm một mặt trận khác tại Yemen để chống khủng bố, người đoạt giải Nobel hòa bình sẽ có thể là người mở rộng chiến tranh hơn. Lý do là Obama bị phe bảo thủ công kích tơi bời sau vụ khủng bố huyệt này. Cựu phó tổng thống Cheney đã lên tiếng buộc Obama là cố gắng để ngụy biện là Hoa Kỳ không phải ở trong tình trạng chiến tranh với khủng bố! Tờ báo về chính sách của Hoa Kỳ Foreign Policy số này có hình bia ví Obama với Carter, cựu tổng thống Dân Chủ trước kia được coi là bất lực và bô câu hạng nặng! Chủ tịch danh dự của Hội Đồng Ngoại Giao Council on Foreign

Relations là Leslie Gelb, công kích Obama cho rằng quá yếu, cần phải cứng rắn hơn, không phải chỉ có tỏ ra mình thông minh hơn người là đủ!

Những chỉ trích và mạt sát đến từ phe bảo thủ và ngay cả các giới trung dung, đã làm Obama nhột nhật và phải lên TV thường xuyên sau vụ khủng bố huyệt để chứng tỏ mình là điều hâu trong việc chống khủng bố. Ảnh hưởng của việc khủng bố huyệt này không phải là nhỏ. Vì ngoài chuyện gia tăng an ninh nội địa và chấn chỉnh các cơ quan tình báo đã huyệt huyệt trong việc ngăn chặn này, Obama sẽ phải tỏ ra cứng rắn hơn với các quốc gia Ả Rập Hồi Giáo, khó lòng theo được chính sách hoà hoãn và cởi mở như đã dự định tiến tới như trong bài diễn thuyết tại Cairo mấy tháng trước. Như tại Yemen mới đây, Hoa Kỳ đã bắt đầu gia tăng các cuộc oanh tạc dùng máy bay không người lái, tuy nói là chỉ giúp chính phủ Yemen, nhưng thực ra hoàn toàn do Hoa Kỳ chủ động, đã giết được hơn 60 tên khủng bố của Al Qaeda trong các phi vụ này. Cũng thế tại Pakistan, Hoa Kỳ đã xúc tiến việc dùng các phi cơ oanh tạc Predators không người lái này để triệt hạ các phần tử Taliban. Như thế Obama đã mở rộng chiến tranh hơn tại các xứ này, không theo tinh thần của giải Nobel hòa bình vừa đoạt được!

Quyết định của Obama trong việc gia tăng quân số tại Afghanistan lên hơn 30,000 quân nữa cũng là một phản ứng trước việc bị phe Cộng Hòa bảo thủ công kích quá nhiều là Obama bô câu. Cuộc chiến tại Afghanistan hiện nay được coi là Hoa Kỳ sắp bị thua nhục nhã như Sô Viết trước đây, phải rút quân về sau khi thảm bại tại xứ xương xẩu khó nhá này. Obama sau mấy tháng trời họp hành cân nhắc lợi hại, sau cùng đã phải bắt buộc gia tăng quân số để không bị tiếng là bô câu, không đủ can đảm đi đến cùng để chiến thắng tại Afghanistan. Nhưng đây đã trở thành bãi sa lầy nặng cho Hoa Kỳ và càng ngày càng thấy lún sâu khó thoát hơn cho quân lực Hoa Kỳ, không bình định nổi được xứ Hồi Giáo này.

Gần đây nhất, là một vụ làm thiệt hại nặng cho tinh báo Hoa Kỳ khi một gián điệp nhị trùng từ Jordan nổ bom tự sát giết hại 7 nhân vật cao cấp của CIA tại Afghanistan, khi đánh lừa là có tin tức để bắt các cấp lãnh đạo của AL Qaeda, đòi hợp với các cấp lãnh đạo của CIA ở Afghanistan và cho nổ bom đeo trong người giết hết các tay CIA này. Đây là một đòn nặng cho CIA làm ảnh hưởng nặng nề đến cuộc chiến tại Afghanistan và cuộc chiến chống Al Qaeda vì các nhân vật đầu não CIA này khó lòng thay thế được.

Cơ quan tình báo CIA cho biết sẽ trả thù vụ này. Điều đó có nghĩa trong tương lai gần, cuộc chiến tại Afghanistan sẽ trở thành khốc liệt hơn. Vì thực sự tại xứ này, chiến tranh trở thành vô qui ước và gần như đều do các lực lượng đặc biệt và các đơn vị quân sự của CIA thi hành các cuộc hành quân để tìm và giết các thành phần lãnh đạo của Taliban và Al Qaeda. Như thế từ sau ngày Obama đoạt giải Nobel hòa bình đến nay, hòa bình đâu không thấy, chỉ thấy chiến tranh mở rộng và sát máu hơn nhiều!

Tại Iran, chính sách đối ngoại tiên khởi của Obama là đàm phán, tìm cách chiêu dụ Iran từ bỏ tham vọng chế bom nguyên tử, đổi lấy những hứa hẹn giúp đỡ kinh tế hay giúp đỡ cho thực hiện việc tinh luyện nguyên tử để dùng trong mục đích hòa bình. Obama đã cho Iran hạn chót là cuối năm 2009 vừa qua để đáp ứng, nếu không sẽ dùng các biện pháp chế tài mạnh mẽ. Nhưng hạn chót đã qua đi, Iran vẫn phe lờ, trái lại còn ra mặt thách thức hơn khi cho biết đã đào sâu vào lòng núi khắp nơi để đặt các lò tinh luyện uranium, Hoa Kỳ hay Do Thái muốn dội bom oanh tạc phá hủy các cơ sở này cũng sẽ vô hiệu quả. Điều khó khăn cho Obama là muốn đưa ra các chế tài mạnh nhằm áp lực Iran cũng không làm nổi vì Nga và Trung Hoa vẫn tiếp tục chống đối việc chế tài này.

Trung Hoa hiện hưởng lợi nhiều do việc mua dầu hỏa của Iran, không muốn bị cắt đứt việc tiếp tế năng lượng từ Iran này. Nga cũng không muốn chế tài Iran vì có quá

nhiều hợp đồng kinh tế với xứ này, ngay cả hợp đồng thiết lập các nhà máy nguyên tử. Hơn nữa Nga mong cho Hoa Kỳ hay Do Thái dội bom Iran, tạo ra cuộc khủng hoảng về dầu hỏa lớn. Lý do là kinh tế của Nga hiện nay sống nhờ vào dầu hỏa và khí đốt. Nếu giá dầu lên 200 Mỹ Kim một thùng hay hơn nữa do Hoa Kỳ đánh Iran, Nga sẽ hưởng lợi nhiều. Ngoài ra sẽ làm suy yếu Hoa Kỳ và Trung Hoa một khi giá dầu tăng vọt, điều Nga mong mỏi nhưng không nói ra được! Vì thế với Trung Hoa và Nga ngăn chặn, quyết định chế tài Iran tại Hội Đồng Bảo An sẽ không thể thông qua được khi một trong hai xứ này phủ quyết.

Điều này có nghĩa Hoa Kỳ không sớm thì muộn cũng sẽ phải đi đến chỗ dội bom Iran hay tiếp tay với Do Thái trong việc dội bom này. Việc thủ tướng Do Thái Netanyahu gần đây sang hợp với Obama, đã hợp riêng với Obama và hai tay cố vấn thân cận nhất là David Axelrod và Ralph Emanuel đều là hai tay gốc Do Thái đưa đến dấu hỏi là có phải sẽ có một chương trình dội bom Iran được sửa soạn hay không? Cũng như bộ quốc phòng Hoa Kỳ đang cho thử các loại bom tối tân nhất có thể ăn sâu vào lòng đất và phá hủy các cơ sở trong hầm sâu giữa núi, có thể là dấu hiệu một cuộc chiến tranh với Iran đã gần kề với hoặc Hoa Kỳ ra mặt dội bom hoặc tiếp tay và yểm trợ cho không lực Do Thái trong cuộc dội bom này.

Tóm lại Obama bị mang tiếng là bồ câu và bị chỉ trích tơi bời, có thể sẽ trở thành điều hâu hơn ai hết trong chính sách đối ngoại. Đây sẽ là điều trái khoáy và khôi hài trong lịch sử, khi một Tổng Thống Hoa Kỳ vừa nhận giải Nobel hòa bình xong, sẽ gia tăng chiến tranh mạnh mẽ và lan rộng trên nhiều địa bàn khắp nơi. Nhưng đối với Obama, điều gì cũng có thể xảy ra, bắt đầu bằng việc là người da đen đầu tiên được lên làm Tổng Thống Hoa Kỳ. Nên chúng ta cũng không nên ngạc nhiên khi chiến tranh lại có cơ nổ bùng hơn trên khắp toàn cầu trong nhiệm kỳ của Obama này vậy.